

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Vývoj jordánské(ho) politického režimu po roce 1989

Autorka práce: **Michaela Ducháčková**

Autor posudku: **Jiří Koubek**

Autorka si pro svou diplomovou práci vybrala zajímavé, relevantní a neotřelé téma, které se jí navíc podařilo zpracovat velmi kvalitně. Po formální stránce text splňuje veškeré náležitosti. Je z něj patrná dobrá autorčina obeznámenost se širokým okruhem relevantní literatury. I díky tomu je práce vhodně teoreticky zarámována. Výzkumné otázky jsou stanoveny jasně, jsou explicitně formulovány v úvodu a práce na ně přináší přesvědčivé a dobře argumentované odpovědi.

Text je členěn do tří hlavních částí. V té první (číslováno jako 2. kapitola) autorka jordánský režim typologicky zařazuje. Zamítá perspektivu kompetitivního autoritářství i hybridních režimů obecně a kloní se k Schedlerovu volebnímu autoritářství. Z institucionálního hlediska řadí Jordánsko jako nedynastickou vládnoucí monarchii.

V následující části autorka analyzuje stěžejní faktory stability jordánského režimu, přičemž hlavní akcent je položen na obratnou práci režimu s institucemi, pomocí nichž udržuje a reprodukuje široké koalice na svou podporu – s využitím politiky klientelismu, patronáže a kooptace. Sekundární příčiny jsou shledány v externí rentě (Jordánsko jako tzv. semi-rentiérský stát), v geopolitických faktorech (zejména podpora ze strany USA, v některých obdobích i ze strany poloostrovních monarchií) a v rovině legitimacy (hášimovská dynastie odvozující svůj původ od Proroka, atd.).

Obsahové jádro textu spočívá v poslední části, jež podává přehled o vnitropolitickém vývoji Jordánska od etablance režimu v 50. letech s důrazem na vývoj po roce 1989. Tento rok byl liberalizačním zlomem ve vývoji režimu, který však nevyšel v demokratizaci a – jak autorka poněkud „netranzitologicky“ uvádí - ani údajně vyústit nemohl. Podobně události tzv. arabského jara jordánský autoritářský režim ve výsledku spíše posílily díky tomu, že na ně režim adaptací svých institucí dokázal pružně reagovat.

Výhrady k posuzované práci jsou spíše marginální povahy. Jedna se týká mírně zavádějícího názvu oné poslední „historizující“ kapitoly, která je *jako celek* nazvána „Role institucí“. Tomuto označení odpovídá cca prvních pět stran příslušné kapitoly. Pokud jde o zbytek (cca 25 stran), tedy samotný „přehled vývoje“, tam si autorka zcela správně všimá *všech* výše uvedených faktorů stability režimu – *nejen* role institucí. Z hlediska logiky struktury práce by tedy bylo „čistším“ řešením vydělit onen úsek jako samostatnou kapitolu. V opačném případě stávající 4. kapitolu přiléhavěji pojmenovat.

Po jazykové stránce je práce v zásadě v pořádku. Přesto poněkud rušivě působí soustavné užívání pojmu „*protestant*“ ve smyslu protestujících či demonstrantů (počínaje stranou 61 dál). Autorce se

vcelku daří pohybovat se v mezích žánru - nevhodné obraty jako „*nakopnout ekonomiku*“ (s.48) či „*nadroit si stále více nepřátel*“ (s.54) jsou naprostými výjimkami. Taktéž podivné formulace jako „*...pracovní příležitosti pro mladé lidi jsou na tom ještě hůř*“ (s.67) se vyskytují zcela ojediněle.

Ač práce bere v potaz i vnější faktory stability režimu a ač je datována do jara roku 2015, zcela v ní chybí sousloví „Islámský stát“ či příslušné zkratky ISIS a ISIL, jakož i odkaz k úloze Jordánska v koaličním boji proti tomuto útvaru. Autorka v závěru čtenáři sděluje své (právem) skeptické stanovisko k perspektivám demokratizace jordánského autoritářského režimu. Mění v tomto ohledu něco fenomén ISIL jako relativně nový faktor bezprostředního vnějšího (či již i vnitřního?) ohrožení? Mění tento faktor něco na autorčině opatrném závěru ohledně budoucí (ne)stability jordánského režimu? Toto se nabízí jako možný zajímavý podnět k diskusi během obhajobě práce.

Doporučuji práci k obhajobě s hodnocením **výborně**.

V Praze dne 16. 6. 2015